

Javaslat a
„Székelymagyarosi jégverés napja, mint lokális rítus”

Bögöz községi értéktárba történő felvételéhez

Készítette:

Bartos Tünde

.....
Székelymagyaros, 2023. január

I. A JAVASLATTEVŐ ADATAI

1. A javaslatot benyújtó személy neve: Bartos Tünde
2. A javaslatot benyújtó személy vagy a kapcsolattartó személy adatai:
Név: Bartos Tünde
Levelezési cím: Székelymagyaros 40 szám
Telefonszám: 0745-031456
E-mail cím: bartostunde83@gmail.com

II. A NEMZETI ÉRTÉK ADATAI

1. A nemzeti érték megnevezése:
Székelymagyarosi jégverés napja, mint lokális rítus
2. A nemzeti érték szakterületenkénti kategóriák szerinti besorolása
agrár- és élelmiszergazdaság egészség és életmód épített környezet
ipari és műszaki megoldások **x kulturális örökség** sport
természeti környezet turizmus és vendéglátás
3. A nemzeti érték fellelhetőségének helye
Székelymagyaros
4. Értéktár megnevezése, amelybe a nemzeti érték felvételét kezdeményezik
 települési tájegységi megyei külhoni (erdélyi) magyarság
5. A nemzeti érték rövid, szöveges bemutatása, egyedi jellemzőinek és történetének leírása

A Székelymagyarosi Jégverés napja, mint dologtiltó nap, a szűk környezetben egyedülálló, de Székelyföld területén is ritka. Időpontja Július 20.-a Illés napja. A korai történések, nem ismertek pontosan; elbeszélések szerint valamikor nagyon régen ezen a napon oly mértékű jég verte el a Székelymagyarosi határt, mely a teljes évi termést megsemmisítette. Ennek következtében a falu lakói kollektív fogadalmat tettek, mellyel július 20-át dologtiltó nappá nevezték ki. Idővel felhagytak a hagyománnyal, majd az 1800-as évek végén ugyanazon a napot újabb pusztítás történt. Azóta napjainkig tartja a falu lakossága a Székelymagyarosi határon való dologtiltást, Istentisztelettel emlékezik. A falu lakosságának ugyanúgy, mint számos más székelyföldi településnek, a XX.sz. közepéig az önfenntartó, háztáji gazdaságok és a mezőgazdaság jelentette a megélhetést. Ennek okán a régiék nagy hangsúlyt fektettek a földterületek szakszerű használatára, melyet alázattal és tisztelettel műveltek. Ezt az alázatot, tiszteletet támasztja alá Székelymagyaroson, a környéken egyedülálló hagyománnyal bíró dologtiltó fogadalmi nap, a „Jégverés ünnepe”. A magyar népi kultúrában, Illés napjával kapcsolatban megemlítendő, hogy jeles nap, melyhez népszokások,

hiedelmek, rítusok csatlakoznak; a Magyar néprajz VII. kötetéből megtudhatjuk, hogy e napon több helyen volt munkatilalom, mert tartottak attól, hogy aki ezen a napon a mezőn dolgozik, abba bele csap a villám, vagy jég veri el a termést.

2009 május 24.én két hangfelvétel készült a témában; az interjúalanyok, az 1935-ben született Szigyártó Ágnes és a szintén 1935-ben született Goró János voltak. Mindkét adatközlő a naganyjától hallottakra alapoz, kiknek gyermekkorában történt az újabb jégverés az 1800 as évek végén

A dolgoztiltás, a mezőre járás megvonása máig él, minden év július 20.-án függetlenül attól, hogy a hét melyik napjára esik Illés napja, Istentiszteletet van a faluban. Mivel mára a kor emberének megélhetését nem kizárólag a mezőgazdaság jelenti, a területhez való viszonyulása megváltozott az ünnep ereje egyre elhalványulóbb, a kollektív emlékezet megkopása érzékelhető. Bárh Dániel kutatásaira alapozva az ilyen ünnepek alapvetően közösségi és szakrális jellegűek, mik szervesen betagozódtak egy-egy helyi társadalom ünnepkultúrájába, voltaképpen a lokális kapcsolatháló meg összetartozástudat megerősítését szolgálják, épp ezért fontos, a ma emberében tudatosítani, mint lokális értéket.

6. Indoklás az értéktárba történő felvétel mellett

A Székelymagyarosi Jégverés nap, mint munkatilalmi nap, lokális rítus, mely a vidéken egyedülálló. Erősíti a közösség összetartozás tudatát.

7. A nemzeti értékkel kapcsolatos információt megjelenítő források listája (bibliográfia, honlapok, multimédiás források)

8. A nemzeti érték hivatalos weboldalának címe:

III. MELLÉKLETEK

1. Az értéktárba felvételre javasolt nemzeti érték fényképe vagy audiovizuális-dokumentációja

2. A Htv. 1. § (1) bekezdés j) pontjának való megfelelést valószínűsítő dokumentumok, támogató és ajánló levelek
3. A javaslatához csatolt saját készítésű fényképek és filmek felhasználására vonatkozó hozzájáruló nyilatkozat